

Höyryjäänmurtajat vierailevat Helsingissä ja Tallinnassa

Keväällä 1998 tulee kuluneeksi 80 vuotta Suomen ja Viron itsenäistymisprosessien päätösvaiheista ensimmäisen maailmansodan lopulla: Suomen kansalaissota oli päätymässä ja Viro oli julistautunut itsenäiseksi. Euroopan suursota sivusi molempia maita myös sikäli, että venäläiset olivat parhaillaan siirtämässä joukkojaan ja sota-aluksiaan turvaan Baltiasta Helsinkiin ja Kronstadiin saksalaisten miehitysjoukkojen tieltä. Kovasta jäätilanteesta johtuen meriteiden avoinnappito oli vaikeaa. Näissä tehtävissä Venäjän Itämeren laivaston vallankumouksellista keskuskomiteaa avustivat suomalainen jäänmurtaja *Tarmo* ja venäläinen *Volynets*, sittemmin Suomenkin lipun alla vähän aikaa kulkenut *Wäinämöinen* ja vuodesta 1922 lähtien virolainen *Suur Töll*.

Suomen ja Viron historiassa em. jäänmurtajilla ja Helsingin ja Tallinnan kaupungeilla oli merkittävä osuus, sillä molemmat alukset kaapattiin suomalaisten toimesta maaliskuussa 1918 Helsingin edustalla ja siirrettiin venäläisiltä turvaan saksalaisten miehittämään Tallinnaan.

Tarmo ja *Suur Töll* ovat nyttemmin molemmat museoaluksia. Merenkululaitos on luovuttanut *Tarmon* Museovirastolle. Alus on sijoitettu Kotkaan ja sen hoidosta vastaa Suomen merimuseo yhdessä Kotkan kaupungin kanssa. *Tarmo* (1907) on maailman vanhin höyrykäyttöinen jäänmurtaja. *Suur Töllin*

kotisatama on Tallinna. Aluksen omistaa Viron valtio ja siitä huolehtii Viron merimuseo. *Suur Töll* (1914) on suurin Itämeren alueen säilynyt ensimmäisen maailmansodan aikainen höyryjäänmurtaja.

Suomen ja Viron merimuseot esittelevät vuoden 1918 tapahtumien muistoksi vanhat höyryjäänmurtajat *Tarmon* ja *Suur Töllin* Helsingissä 18.-26.4.1998 ja Tallinnassa 30.4.-7.5.1998, jolloin alukset ovat avoinna yleisölle. Molemmat museot järjestävät omat näyttelynsä aluksille. Suomen merimuseon näyttely kertoo lavastuksin sekä äänikuvin maaliskuussa 1918 tapahtuneesta *Tarmon* kaappaamisesta, jossa suomalaiset itsenäisyysaktivistit ottivat aluksen venäläisiltä vallankumouksellisilta ja ohjasivat sen Tallinnaan.

Vierailujen ja näyttelyiden tarkoituksena on popularisoida merenkulun historiaa uudella tavalla. Tavoitteena on näiden veteraanihöyryjäänmurtajien avulla esitellä talvimerenkulun, tekniikan sekä kulttuurin yhteistä eurooppalaista historiaa. Molempien merimuseoiden toivomuksena on, että alusten näyttävä esiintyminen edesauttaisi museoalusten kunnostamista Euroopassa.

Jäänmurtajien vierailujen kunniaksi myös Nautica Fennican artikkeleissa käsitellään molempien murtajien värikkäitä vaihteita.

Kuva 1. Tarmo tulossa Kotkaan talvella 1952.
Kuva: Suomen merimuseo.

Figure 1. The Tarmo bound for Kotka in the winter of 1952.
Photo: The Maritime Museum of Finland.

Visits to Helsinki and Tallinn by two steam icebreakers

Spring 1998 will mark the eightieth anniversary of the birth of independence for Finland and Estonia, which had its roots in World War I. In Finland, the Civil War was almost over, and Estonia had just declared itself independent. In the larger picture of the war, the Russians were withdrawing troops and warships from the Baltic states to Helsinki and Kronstadt as the German troops advanced. Ice conditions were difficult, and keeping open the channels was not an easy task. The Finnish icebreaker *Tarmo*, and the Russian icebreaker *Volynets*, which later sailed a while under the Finnish flag as the *Wäinämöinen*, and since 1922 as the Estonian *Suur Töll*, took part in the operations under the command of the Russian Baltic Navy's Revolutionary Central Committee.

Both icebreakers played an important role in Finnish and Estonian history; they were both captured by Finnish volunteers off Helsinki in the spring of 1918 and taken to Tallinn, held by the Germans at the time.

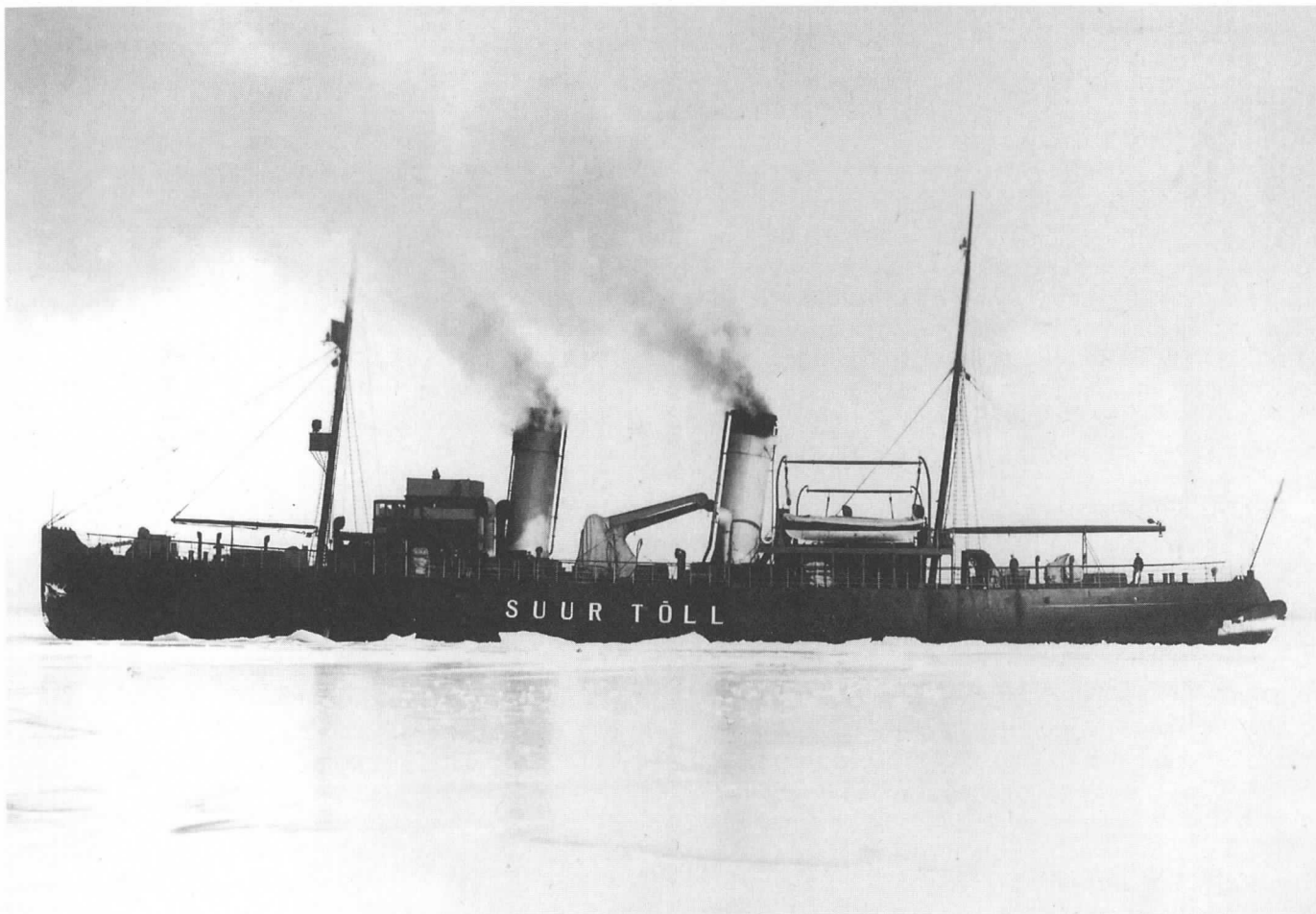
The *Tarmo* and the *Suur Töll* both serve as museum ships at the present time. The *Tarmo* was handed over to the National Board of Antiquities by the Finnish Maritime Administration; nowadays, her home port is Kotka, on the eastern coast of the Gulf of Finland. The Maritime Museum of Finland and the City of Kotka are responsible for the *Tarmo*'s upkeep. Built in 1907,

she is the oldest steam-operated icebreaker in the world. Tallinn is the home port of the *Suur Töll*. She is owned by the Estonian state and kept up by the Estonian Maritime Museum. Built in 1914, she is the largest of the surviving icebreakers that operated in the Baltic during World War I.

The *Tarmo* and the *Suur Töll* will be on view to the public in Helsinki between April 18 and 26, 1998, and in Tallinn between April 30 and May 7, 1998. The Maritime Museum of Finland and the Estonian Maritime Museum will both host an exhibition on the icebreakers. The Finnish exhibition tells the story of the *Tarmo*'s capture in March 1918, when Finnish activists for independence took over the ship from Russian revolutionists and sailed her to Tallinn.

The visits of these exhibitions aim at popularizing maritime history in a new way. On board these veteran steam icebreakers, the history of winter seafaring is presented as a part of the European history of technology and culture. One of the goals of the museums is to further the efforts to renovate museum ships in Europe.

To celebrate the visits of the icebreakers, the articles in *Nautica Fennica* deal with the colourful history of the two icebreakers.

Kuva 2. Suur Tõll Tallinna edustalla 1930-luvulla.
Kuva: Viron merimuseo.

Figure 2. The Suur Tõll off Tallinn in the 1930's.
Photo: The Estonian Maritime Museum.